Bultpark informatieblad

Dit informatieblad is een uitgave van Stichting Bultparkcomité Lelystad

Dit infomatieblad is mogelijk gemaakt door stichting Dikgroen:

Dieren wonen in het Bultpark

Koolmees komt bij het boomnest om de jongen te voeden.

Het Bultpark is het allermooiste park van Lelystad en waarschijnlijk ook het park met de meeste natuur. Je vindt er water en land, er zijn echte heuvels (de 'bulten 'vandaar dat het park, heel gewoon, Bultpark heet). Er groeien hoge én lage bomen en struiken, er is zon en schaduw...

Die afwisseling zorgt er voor dat veel verschillende dieren zich in het park thuis voelen. Sommige komen alleen even langs om er wat te eten te zoeken, andere dieren worden in het park geboren, leven er hun hele leven (dat soms maar een enkele dag duurt!) en gaan er dood.

Dieren wonen niet zoals wij maar toch hebben ze graag een plekje waar ze het naar hun zin hebben: beschutting, bescherming en voldoende voedsel. Veel dieren zijn in staat om zelf een geschikt plekje te zoeken en te vinden. Voldoet een plek niet aan deze voorwaarden dan kan dat dier daar dus niet 'wonen'.

Vogels

In het Bultpark komen, het jaarrond, meer dan 50 verschillende soorten vogels voor!
De woonplek van sommige dieren, ook van vogels, kun je bijna niet vinden. Soms valt 'per ongeluk' je oog op een vogelnestje in het riet of in het struikgewas. Kool- en pimpelmezen, om twee bekende Bultparkbewoners te noemen, broeden graag in een holletje in oude bomen. Er is een probleem: oude bomen met holletjes vind je (bijna) niet in het Bultpark omdat het park nog niet oud genoeg is (het werd aangelegd in de jaren zeventig van de vorige eeuw). Mezen helpen we daarom een handje: in het park hangen enkele tientallen nestkasten (vaak getimmerd door kinderen!) voor kool- en pimpelmezen!

Kool- en pimpelmezen broeden graag in een nestkast (zie bladzijde 2), soms meerdere keren per jaar. Na het broedseizoen, eind september – oktober, worden de kastjes in het Bultpark schoongemaakt en waar nodig gerepareerd. Verdwenen kastjes

worden vervangen. Mezen gebruiken het volgende seizoen niet hun oude nest maar ze maken er, als het oude nest niet verwijderd is, een nieuw nest bovenop. In de winter worden de kastjes gebruikt als (beschutte) plek om te overnachten. Je kunt dat zien aan de poepjes op de bodem van de kast.

Kool- en pimpelmees: wat is het verschil?

Een koolmees: heeft een zwarte pet en een zwarte stropdas. De das van het mannetje is breed, die van het vrouwtje is smal. De pimpelmees heeft een blauwe pet.

Zelf een mezenkast maken

Maak een mezenkast voor in je eigen tuin. Dat lukt zelfs met twee linkerhanden. Wat je nodig hebt is een tuinplank van ongeveer 14 cm breed. Vaak zijn die 180 cm lang (kost ongeveer 2,5 euro). Zaag vier stukken af (de voor- en achterkant + de zijkanten) van 25 cm lang. Bevestig de voor - en achterkant tegen de zijkanten (voorboren tegen het barsten). Teken het vierkant af op het resterende stuk plank, dan heb je de bodem.

Maak het dakje 25 cm lang en houd het dak gelijk met de achterkant zodat het naar voren uitsteekt. Bevestig het dakje bijvoorbeeld met twee schroefjes. Als je de kast schoon wilt maken draai je 1 schroefje los. Dan kun je de deksel wegdraaien zodat je de kast schoon kunt maken. Het invlieggat is voor de pimpelmees 28 mm en voor de koolmees 30 – 32 mm. Boor op 3 cm van de bovenzijde in de achterkant (schuin naar boven boren) een gat in het midden zodat je je kast kunt ophangen (als het kan op het zuid – oosten op een meter of drie hoog) aan een spijker of iets dergelijks. Het gat moet zo'n doorsnede hebben dat de kop van de spijker of schroef er doorheen past.

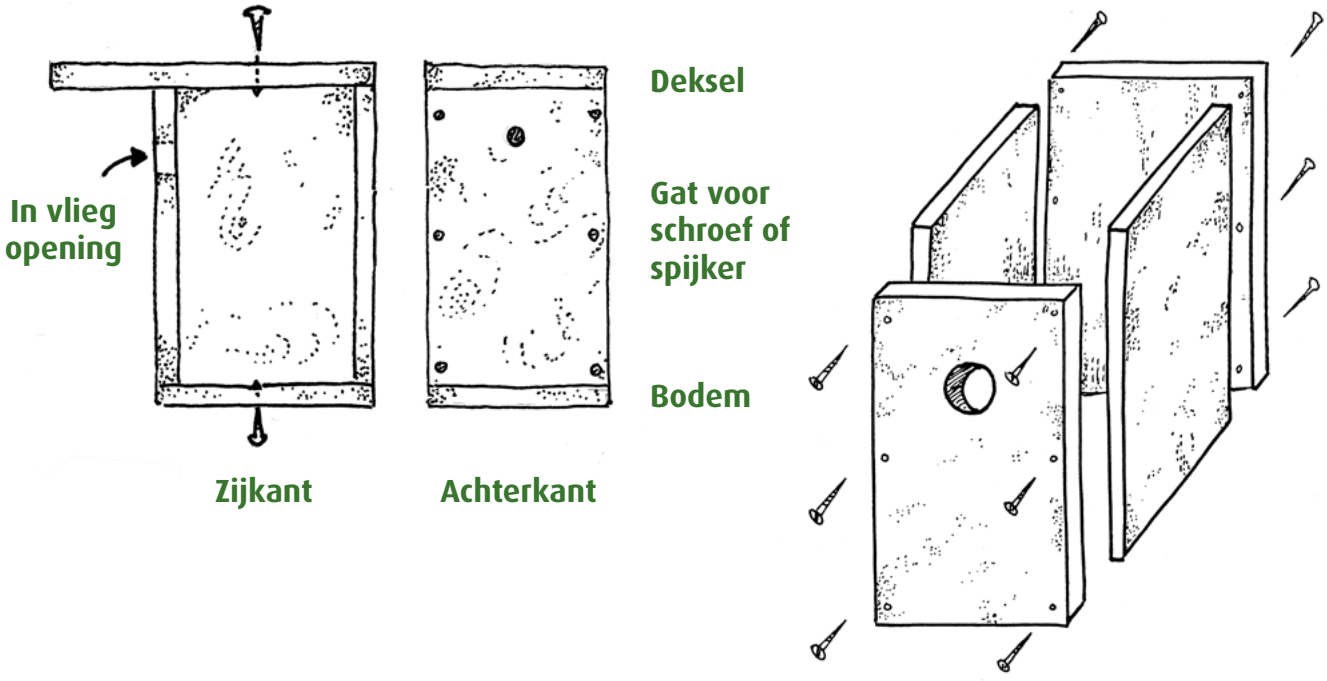

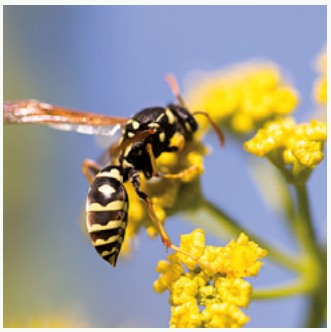

Wespen

Een enkele keer wordt een nestkastje 'gekraakt' door een wespenkoningin die daar, in de lente, begint met de opbouw van een nieuw volk. Van houtschraapsel (schrapen ze met hun kaken van een paal of plank) vermengd met speeksel wordt een soort papier gemaakt waarvan het nest wordt gebouwd. Normaal begint dat nest als een klein pinpongballetje. Het balletje wordt steeds groter naarmate het wespenvolk groeit. In een nestkast wordt het nest uiteraard niet rond maar vierkant, het kan niet anders! In de herfst gaan alle wespen, behalve de koningin, weer dood en zoekt de koningin een beschut plekje (niet in het oude nest maar bijvoorbeeld tussen oud blad).

Wespen zijn nuttig: ze vangen insecten die ze fijnkauwen. Daarmee worden de wespenlarven gevoed. Als dank scheiden die een zoete vloeistof uit waar de wespen dol op zijn. In de nazomer en herfst worden er geen nieuwe wespen geboren. De volwassen dieren missen hun zoete lekkernij en gaan op zoek naar alternatieven zoals rijp fruit, jouw ijsje of iets anders.

Mussen

Hier en daar hangt een mussenkast in het Bultpark. Mussen broeden graag in elkaars buurt (ze worden daarom wel koloniebroeders genoemd). In de nestkast zitten drie kleinere kastjes voor drie mussenparen. Ook mezen gebruiken ze wel, weten zij veel!

Spechten

Ook voor spechten hangen er wat kasten.

Kijk voor meer nestkasten ook eens op de site van Vogelbescherming Nederland: www.vogelbescherming.nl . Klik op 'In mijn tuin' en kijk bij 'Zelf een nestkast maken'. Er staan veel informatie op hun site, ook voor andere vogels dan kool- en pimpelmezen!

Twee bijzondere 'woonvoorzieningen' in het Bultpark: het ooievaarsnest en de vleermuizenkast

In de zomer van 2017 zochten René Spaargaren, vleermuisdeskundige, en Dwayne van Dillen, contact met het bestuur van Stichting Bultparkcomité. René wilde graag een vleermuiskast schenken aan het Bultpark en Dwayne ging voor een ooievaarsnest - op - een - paal . Beide voorzieningen zijn inmiddels in het park te bewonderen.

Ooievaarsnest

In de jaren 70 was de ooievaar in Nederland bijna uitgestorven. Dankzij fokprogramma's is de ooievaar nu weer een veel geziene vogel, ook in Lelystad.
Ooievaars brengen volgens eeuwenoude verhalen geluk en ze bezorgen sinds mensenheugenis baby's! In het gemeentewapen van Den Haag staat een trotse ooievaar! Trokken ooievaars vroeger naar zuidelijke streken (Afrika) tegenwoordig blijven veel vogels in de winter hier. Onze winters stellen niet veel meer voor en dus kan de ooievaar ook dan voldoende voedsel (kikkers, insecten) vinden.

Wat info over het ooievaarsnest:

- de paal is ongeveer 9 meter hoog
- een deel van het nest wordt gevlochten van wilgentenen, de vogels maken het nest zelf af,
- verliefde ooievaars klepperen met hun snavel,
- ooievaars leggen drie tot vier, soms vijf eieren. Het aantal eieren heeft ook te maken met het voedselaanbod, de hoeveelheid eten dat ze kunnen vinden. Is dat groot dan worden gemiddeld meer eieren gelegd, is het voedselaanbod klein dan minder. Zowel het mannetje als het wijfje broeden,
- na een kleine vijf weken komt het eerste ei uit,
- na een week of zes beginnen de eerste vliegoefeningen
- ooievaars eten insecten, kikkers, vissen, kleine knaagdieren zoals muizen maar ook wel een ei (van vogels die op de grond hun nest maken) of een jonge vogel.
- hun lengte is gemiddeld ruim 1,0 – 1,1 meter, ze wegen tussen de 2,3 en 4,4 kg.

Het ooievaarsnest kon geplaatst worden dankzij een gulle bijdrage van De Groene Sluis in Lelystad!

Vleermuizenkast

In het Bultpark leven volop vleermuizen, met name de gewone dwergvleermuis kun je in de schemering zien jagen op insecten, vooral boven de rietkragen langs de waterkant, bij bomen en struiken. Ze vliegen vaak laag, een paar meter boven de grond. Over het water zie je, wat minder vaak, de meervleermuis scheren.

Jagende vleermuizen maken hoge geluiden die weerkaatsen tegen een prooi (muggen, nachtvlinders en ander lekkers). Zo kunnen ze precies bepalen waar die prooi zich bevindt. Vleermuizen eten op één avond en nacht vele honderden insecten!

Vraag? Veel mensen denken dat vleermuizen een vogelsoort zijn maar is dat ook zo? Het antwoord staat aan het eind van deze info.

Vleermuizen zitten overdag op beschutte plekjes zoals in kieren, holle bomen, de spouwmuren van huizen (ze hebben maar een piepklein gaatje nodig om naar binnen te kruipen) en in schuurtjes op moestuinen. Vaak weten bewoners niet eens dat ze logees hebben in hun huis of schuur! Vleermuizen zijn beschermde dieren. Je mag ze niet vangen en niet verstoren. Ze overwinteren op een vorstvrije plek en houden een winterslaap.

De vleermuiskast is bedoeld als aanvulling op de verblijfsmogelijkheden, een soort extra vleermuizenhuis dus. Maar ook is het een soort 'educatief project' waarover een verhaaltje te vertellen is. En dat doen we dan ook tijdens vleermuiswandelingen. Soms maken vleermuizen al naar redelijk korte tijd gebruik van zo'n kast. Spechten hebben de kast ook ontdekt en hebben er flinke gaten in gehakt ondanks het bordje op de paal: Verboden voor spechten!

Andere bewoners

Nestkasten, het ooievaarsnest en de vleermuizenkast vallen op in het park. Maar hoe wonen andere dieren in het park?

Wonen in een huisje: de huisjesslak

Je hebt het maar gemakkelijk als je een huisjesslak bent: je hebt je huisje altijd bij je! Als het lang droog is kruipt de slak helemaal in zijn huisje. De ingang wordt afgesloten met een taai slijmlaagje. Dat laagje lost op als het weer vochtig weer wordt. De huisjesslak smult vooral van plantenresten.
Een slak zonder huisje noem je een naaktslak. Net als de huisjesslakken leven ze in het Bultpark maar ook wel in tuinen. Op droge dagen verschuilt de naaktslak zich op vochtige plekjes of tussen kluiten aarde in de grond. Hij is vooral 's nachts wakker, ook zie je ze op regenachtige dagen. Naaktslakken doe je een plezier met rottende plantendelen en allerlei malse plantjes.

Wonen in een blad

Bladeren van bomen, struiken en andere planten zijn dun. Ze bestaan uit twee laagjes met daartussen bladgroen. Er zijn dieren die dol zijn op dat bladgroen. Ze eten gangetjes tussen de onder- en bovenlaag van het blad. In het begin is het gangetje smal, het diertje (een larve, een soort rupsje) groeit en het gangetje wordt breder. De zwarte stipjes zijn poepjes. Deze diertjes worden 'bladmineerders' genoemd.

Wonen in een galletje

Op de bladeren van eiken (en op veel andere bomen en struiken) vind je soms vreemde 'dingen'. Soms zijn het ronde knikkertjes, soms lijken ze op een klein aardappeltje (aardappelgal) en zo zijn er nog tientallen verschillende. In het 'dingetje' leeft een larfje, een rupsje, dat daar lekker beschermd kan zitten eten. Hij zit niet zijn hele leven in zo'n gal. Heeft de larve zich volgegeten dan verpopt hij en verandert hij in een volwassen galwespje, galvliegje of ander insect.

Wonen tussen de bladeren

Op plekjes waar bomen en struiken staan vind je op de grond vaak nog oud blad van de vorige herfst of eerder. Er zijn dieren die niets liever doen dan 'wonen' tussen dat oude blad. Neem nou de pissebed. Hij houdt niet van zon en komt pas 's nachts te voorschijn. Hij smult van dat oude blad maar soms ook van vruchten. Ook oorwormen vind je tussen het oude blad en onder stenen. Ze houden van blad, fruit en kleine diertjes. Aan het eind van hun lichaam zitten twee 'tangen'. Aan de vorm van de tangen kun je zien of het een mannetje (gebogen tangen) of een wijfje (rechte tangen) is.

Wonen in een knotwilg

In het Bultpark leeft een wisselend aantal eenden. Iedere lente zie je wel eenden met een flink aantal gele pluizenbolletjes. Dat duurt meestal maar even: ratten, snoeken en andere liefhebbers zorgen ervoor dat er vaak maar een enkel jong eendje overblijft. Eenden broeden graag tussen begroeiing. In het vroege voorjaar van 2019, toen vrijwilligers een knotwilg wilden knotten ontdekten ze een nest met 15 eendeneieren in de knot (het dikke stuk) van de knotwilg! Een mooie plek met een mooi uitzicht maar je zou als jonge eend de val van twee meter naar beneden moeten maken! Natuurlijk hebben we die knotwilg niet geknot!

Eenden zijn nestvlieders: direct na het uitkomen verlaten ze het nest. Jongen die een tijdje in het nest blijven om daar gevoed te worden noem je nestblijvers.

Wonen in de grond

Mol en regenworm

In de grond wonen tientallen soorten dieren. Vaak zijn ze klein, soms wat groter: denk maar aan de regenworm en de mol. De regenworm maakt gangetjes in de grond en smult van oud blad. De mol maakt ook gangen ondergronds en eet regenwormen en andere bodemdieren. Aan de molshopen kun je zien of er een mol in de buurt woont. Een regenworm maakt mini molshopjes. Zoek er maar eens naar in het gras.

Muis

Ook muizen zijn er volop in het park. Verschillende soorten maken een holletje in de grond waar ze zich veilig voor allerlei vijanden (vogels, vos) kunnen schuilhouden.

Vos

Ook de vos woont in een hol onder de grond. Tegen het vallen van de avond komt hij te voorschijn, ook in het Bultpark! Vossen lusten van alles, zelfs een restje koude friet eten ze met smaak op! Ook eten ze vruchten uit het park. Als de kersen van de zoete kers of kriek rijp zijn vind je soms keutels van vossen die bijna helemaal uit pitten bestaan!

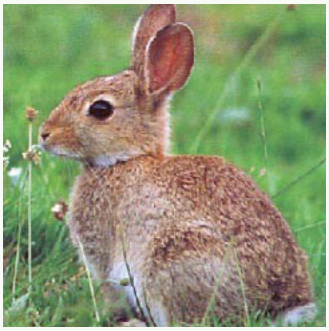

Konijn

En natuurlijk het konijn. Je ziet ze nog maar zelden omdat ze ontzettend te lijden hebben (gehad?) onder verschillende ziektes. De meeste konijnen zijn daardoor doodgegaan. Ook konijnen hebben een ondergronds hol met een uitgebreid gangenstelsel.

Wonen tussen takken

In het Bultpark zie je in de beplanting her en der takkenhopen en takkenrillen liggen, 'gemaakt' van snoeihout. Ze zijn bedoeld voor allerlei dieren die tussen de takken een plekje vinden. Het roodborstje broedt er graag, de egel houdt er zijn winterslaap en allerlei 'klein spul' heeft het tussen de takken naar zijn/haar zin.

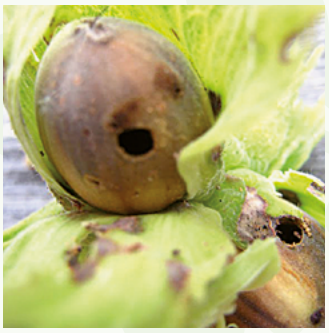

Wonen in vruchten

In het Bultpark groeit veel dat je kunt eten. Niet alleen jij maar ook verschillende dieren smullen ervan. In hazelnoten zie je nogal eens een piepklein, rond gaatje zitten. Dat is er in gemaakt door de hazelnootboorder. In de noot heeft ze een eitje gelegd. De larve, een soort rupsje, die uit het eitje komt, eet de noot op. Een noot met een gaatje is dus leeg. Ook in appels en soms in de kleine kers- en kroospruimpjes in het park vind je kleine rupsen. Vruchten die aangetast zijn vallen vaak eerder op de grond omdat ze 'noodrijp' worden. Ze smaken meestal slecht.

En de laatste: het spuugbeestje

Op planten zie je soms een kloddertje 'spuug' zitten. In dat kloddertje 'woont' het spuugbeestje. Hij zuigt wat sap uit de plant waarop hij zit. Die plant heeft er gelukkig geen last van. Dankzij het spuug zien vijanden hem niet zitten!

Zijn dit alle dieren in het Bultpark wonen? Lang niet! Door goed te kijken ontdekt je er zelf nog meer!

Antwoord: vleermuizen zijn (vliegende) zoogdieren. Ze krijgen gemiddeld 1 jong dat drinkt bij de moeder.

Stichting Bultparkcomité Lelystad

Nieuwsbrief

Iedere maand verschijnt er een digitale nieuwsbrief over het Bultpark en alles wat daar gebeurt of te zien is.
Wil je die ook? Mail je gegevens dan naar info@bultparklelystad.nl.

Wil je wat doneren?

Dit is ons banknummer bij de Triodosbank: IBAN NL17 TRIO 0391 1592 16 ten name van Stichting Bultparkcomité Lelystad.
Stichting Bultparkcomité heeft een ANBIstatus, giften zijn dan ook aftrekbaar van de belastingen.

Vormgeving www.cicerocolor.nl Dirk Lodder